

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת קדושים

גר וזר

"וְכִי יִגּוּר אֶתְךָ גֵר בְּאַרְצְכֶם לֹא תוֹנוּ אֹתוֹ. כְּאֶזְרַח מִכֶּם יְהִי לָכֶם הַגֵּר הַגֵּר אֶתְכֶם וְאַהֲבַתְּ לּוֹ כְּמוֹךָ כִּי גֵרִים הָיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי ה' אֱ-לֹהֵיכֶם" (ויקרא יט, לג-לד).

חכמינו זיכרונם לברכה מפרשים שהפסוקים עוסקים בגר צדק. מצבו של הגר איננו פשוט כלל; הוא ניתק כל קשר עם עברו, ואם לא יתקבל בחברה יחוש בודד ותלוש – ועל כן צריך לאהוב אותו, לכבדו ולחזקו.

ואולם לפי פשט התורה מדובר באדם זר שגר בארצנו, שגם בו אין לפגוע וגם אותו צריך לאהוב. הרי כתוב "כִּי גֵרִים הָיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם" – ובמצרים היינו זרים ולא "גרי צדק" – וידוע שאין מקרא יוצא מידי פשוטו.

אכן שתי הקריאות אמת הן, אלא שיש להבחין בין גר צדק לזר. אומנם את הזר צריך לאהוב ולכבד, ואסור לפגוע בו, אך יחס זה מותנה בהתנהגותו – התנהגות המורה שאין הוא רוצה להשתלט ולפגוע ושהוא מקבל את עולם הערכים שלנו אף שאינו מחויב במצוות. לעומת זאת גר הצדק הוא אחינו ובשרנו, ואהבתנו כלפיו היא אהבה בלתי מוגבלת, כאהבת אחים אמיתית. מרגע שהתגייר הוא נעשה חלק מאיתנו – ואין דרך חזרה.

אהבת הזר היא אהבה על תנאי, ואהבת גר הצדק היא אהבת אח שאינה תלויה בדבר – אך במציאות הרגילה את שניהם אסור לעשוק ואת שניהם חייבים לאהוב. בל נשכח כי גרים היינו בארץ מצרים.

שאל דוד בוצ'קו